

ID 1509
C-2 5/11/1971

TOELICHTING bij het besluit tot vaststelling van een beschermd dorpsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet te

KLOETINGE, gemeente Goes.

Het beschermde dorpsgezicht omvat de op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekening nr. 165) door een stippellijn omgrensde gebied.

Kloetinge moge gelden als één van de fraaiste voorbeelden van een typisch Zuid-Bevelands dorp. Omtrent de ouderdom van de plaats is weinig met zekerheid te zeggen. Omstreeks 1200 wordt voor het eerst melding gemaakt van de Heren van Clothinge, doch vermoedelijk bestond het dorp toen reeds lang. Het is ontstaan op een hoogte in een moerassig gebied. Van de in deze streek veel voorkomende vluchtbergen - kunstmatige ophogingen waarop de bewoners zich in tijden van watersnood in veiligheid brachten - hebben er een aantal in de buurt van Kloetinge gelegen. Een ervan, en tevens het fraaiste Zeeuwse voorbeeld, is mede daarom in het beschermde gezicht opgenomen.

Het beschermde dorpsgezicht omvat voor het overige die gedeelten van Kloetinge, waarop de historische karakteristiek nog het sterkste aanwezig is, ook in de bebouwing zelve namelijk het Geertesplein en het Marktveld die ruimtelijk op elkaar zijn afgestemd en een eenheid vormen, voorts de Jachthuisstraat, die een boeiend ruimtelijk contrast vormt met het Geertesplein en een bijzonder mooi gezicht op de kerk oplevert.

Een imposante dominant in het dorpsbeeld vormt de gedeeltelijk vroeg-, en gedeeltelijk laatgotische kerk, waarvan het oudste deel - het koor - uit de 13de eeuw dateert. Het Geertesplein is - kenmerkend voor Zuid-Beveland - ontstaan aan een kromming in de weg. De huizen aan dit plein vormen, ondanks hun nogal afwisselend karakter, door hun eenvoud een harmonisch geheel, waartoe ook de beplanting haar deel bijdraagt.

Midden in het Marktveld is de z.g. "vaete" gelegen; of dit water is aangelegd als drinkplaats, als wasplaats, dan wel als brandput, is niet bekend. Zekeris, dat een dergelijke put kenmerkend is voor de oude dorpen op Zuid-Beveland; men treft

er nog diverse aan, echter zelden zo fraai als in Kloetinge.

Aan het Marktveld, evenals aan de Jachthuisstraat, treft men diverse achttiende en vroeg-negentiende eeuwse huizen aan, welke voor een belangrijk deel het karakter van Kloetinge bepalen. Voorts wordt het beeld ondersteund door enkele eenvoudige panden uit later tijd, bestaande uit één of twee bouwlagen met een kap.

Handhaving van het dorpsbeeld van Kloetinge, niet alleen om de bijzonder gave structuur, maar ook om aard en aanleg van de bebouwing, dient derhalve te worden nagestreefd. De uiterste zorg ten aanzien van de bebouwing qua type, dakvormen, gevelindelingen en materiaalgebruik, alsmede ten aanzien van wegen en beplantingen, is noodzakelijk. De basis voor deze zorg zal het stedenbouwkundig plan kunnen zijn, dat op grond van de aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht tot stand zal komen. Dit plan zal niet ten doel hebben het dorpsgezicht in zijn huidige vorm te bevriezen, doch de historische karakteristiek zo goed mogelijk recht te doen.